

Beredskabsplan vedrørende negativ social kontrol

- For social- og sundhedsuddannelserne, Diakonissestiftelsen

1. Formål

Denne beredskabsplan skal sikre, at medarbejdere på skolen kan forebygge, opspore og handle professionelt ved bekymring for eller viden om negativ social kontrol blandt elever.

Formålet er at sikre:

- Tidlig opsporing af elever, hvor der kan være mistanke om, at de er udsat for negativ social kontrol
- En ensartet og professionel håndtering af bekymringer
- Klar ansvarsfordeling blandt medarbejdere

2. Hvad er negativ social kontrol?

Vi tager afsæt i følgende definition af negativ social kontrol¹:

Negativ social kontrol anvendes oftest om handlinger, som et fællesskab anvender til at regulere og/eller sanktionere individets adfærd i henhold til fællesskabets normer. Negativ social kontrol kan bl.a. komme til udtryk som begrænsning af individets muligheder for at træffe alderssvarende valg for sit eget liv og fastholdelse i uønskede relationer og gennem isolation og overvågning. Negativ social kontrol kan have en karakter eller et omfang, hvor den falder inden for straffelovens definition på psykisk vold. Når reguleringen og/eller sanktioneringen medfører begrænsning af individets rettigheder, trivsel eller alderssvarende udvikling bliver den negativ.

Kontrollen kan udøves af familie, slægt, netværk eller andre fællesskaber og kan omhandle blandt andet:

- Uddannelsesvalg
- Fritidsliv
- Påklædning
- Kærester og ægteskab

¹ Barnets lov om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol | Etnisk Konsulentteam

- Sociale relationer
- Seksualitet
- Religion
- Retten til at bestemme over egen krop og eget liv

Negativ social kontrol kan være tæt forbundet med æresrelaterede konflikter, hvor familiens eller gruppens ære (kollektivistiske normer) tillægges større betydning end den enkeltes frihed og selvbestemmelse.

3. Tegn på negativ social kontrol

Enkeltstående tegn er ikke nødvendigvis udtryk for negativ social kontrol. Det er mønstre og sammenhænge, der skal give anledning til opmærksomhed.

Tegn hos eleven

Eleven kan:

- Virke bange for familiens reaktioner
- Være stærkt overvåget af familie eller netværk
- Have begrænset kontakt til klassekammerater
- Udeblive fra sociale aktiviteter eller studieture
- Vise markante ændringer i adfærd eller trivsel
- Udtrykke bekymring for tvangsægteskab eller forlovelse
- Frygte at blive sendt til udlandet
- Opleve begrænsninger i forhold til uddannelse eller praktik
- Have svært ved at træffe egne valg

Tegn i undervisningen

- Høj grad af fravær
- Manglende deltagelse i gruppearbejde
- Isolering fra andre elever

- Kontrollerende adfærd mellem elever
- Konflikter omkring køn, seksualitet eller sociale relationer

Undersøgelser peger på, at negativ social kontrol ofte kommer til udtryk gennem begrænsninger af unges deltagelse i sociale fællesskaber og deres mulighed for at træffe selvstændige valg.

4. Medarbejderens handlepligt

Alle medarbejdere har ansvar for at reagere på ***bekymringer og mistanker***.

1. Observer og dokumentér konkrete hændelser.
2. Tal med eleven i trygge og fortrolige rammer.
3. Del bekymringen med nærmeste leder eller udpeget ressourceperson.
4. Undlad at kontakte familie eller netværk uden en faglig vurdering.

Vigtige principper

- Tag elevens oplevelse alvorligt.
- Vær nysgerrig og ikke dømmende.
- Undgå at love fuld fortrolighed.
- Handle ud fra elevens sikkerhed.

5. Handleguide

Niveau 1 – Bekymring

Der observeres tegn på mulig negativ social kontrol – eller man bliver gjort opmærksom fra elevkammerater.

Handling

- Gennemfør samtale med eleven.
- Dokumentér observationer.
- Orientér uddannelsesvejleder.

- Aftal opfølgning.

Ansvar

Kontaktlærer, underviser eller anden medarbejder.

Niveau 2 – Mistanke

Der fremkommer oplysninger om konkret kontrol eller begrænsninger.

Handling

- Inddrag ledelse.
- Sagen drøftes mellem ledelse, vejleder og kontaktlærer (trivsels-/beredskabs-team)
- Foretag en samlet **risikovurdering** ift. punkterne under niveau 3, se i Håndbog om barnets lov 2023, side 42:
[Barnets Lov SBST web.pdf](#)
- Undersøg behov for ekstern rådgivning.
- Udarbejd plan for støtte til eleven.

Ansvar

Ledelse og relevante ressourcepersoner.

Niveau 3 – Akut risiko

Der er risiko for:

- Vold
- Tvangsægteskab
- Frihedsberøvelse
- Udrejse mod elevens vilje
- Trusler mod elevens sikkerhed

Handling

- Kontakt straks ledelsen.
- Kontakt relevante myndigheder (fx underretning til kommunen, region H's lokale sikkerhedskonsulenter: Støtte til fagpersoner / MÆRK) ved behov.
- Udarbejd sikkerhedsplan sammen med eleven.
- Undlad kontakt til familie uden faglig vurdering.

Ansvar

Skolens ledelse.

Kommunale beredskaber anbefaler særlig opmærksomhed på risikovurdering ved æresrelaterede konflikter, da situationen hurtigt kan eskalere.

6. Roller og ansvar

Funktion	Ansvar
Alle medarbejdere	Observere, reagere og videreformidle bekymringer
Kontaktlærer	Forebyggende indsats og elevstøtte Første samtale og opfølgning
Uddannelsesvejleder	Forebyggende indsats og elevstøtte Rådgivning og støtteforløb
Ledelse	Koordinering, risikovurdering og myndighedskontakt

7. Forebyggende indsats

Skolen arbejder aktivt med at forebygge negativ social kontrol gennem:

- Trivselsarbejde
- Demokratisk dannelse
- Oplysning om rettigheder

- Dialog om ligestilling og selvbestemmelse
- Inkluderende læringsmiljøer

Forebyggelse skal styrke elevernes kendskab til egne rettigheder og handlemuligheder samt understøtte et trygt læringsmiljø.

8. Opfølgning og evaluering

Ledelsen sikrer:

- Introduktion af nye medarbejdere
- Evaluering af konkrete sager med fokus på læring og kvalitet
- Opdatering og gennemgang af beredskabsplanen

Kontaktoversigt

- Uddannelsesleder
Louise Elmgaard Thiem
loth@diakonissen.dk
27794752
- Uddannelsesvejleder
Signe Trap-Jensen
sitr@diakonissen.dk
61974501
- Politiet (114)
- Alarmcentralen (112 ved akut fare)

Regelgrundlag

Udlændinge- og integrationsministeriet: relevant lovgivning i relation til personer udsat for æresrelaterede konflikter - **Love og regler**

Barnets lov: **Bekendtgørelse af barnets lov**

Kilder

1. Nationalt center mod æresrelaterede konflikter (MÆRK): Negativ social kontrol / MÆRK
2. Styrelsen for international rekruttering og integration (SIRI): Metodehæfte til arbejde med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol
3. RED center mod æresrelaterede konflikter: Negativ social kontrol - RED Center
4. Social- og boligstyrelsen, Håndbog om Barnets lov: Barnets Lov SBST web.pdf
5. Frederiksberg Kommunes beredskabsplan: Beredskabsplan og handleguide ved negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter samt actioncards
6. Københavns Kommune: Negativ social kontrol – Forebyggelse af negativ social kontrol i København 2024-2026

HVEM GÅR TIL HVEM?

Vores beredskab ved negativ social kontrol

